

Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind: waarom VRK goed is en IVRK (eigenlijk) fout

Citation for published version (APA):

Willems, J. C. M. (2007). Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind: waarom VRK goed is en IVRK (eigenlijk) fout. *Ars Aequi*, 56(6), 513-514.

Document status and date:

Published: 01/01/2007

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind: waarom VRK goed is en IVRK (eigenlijk) fout

Jan Willems*

* Prof. dr. J.C.M. Willems is verbonden aan de Capaciteitsgroep Internationaal en Europees recht en het Centrum voor de Rechten van de Mens van de Universiteit Maastricht, en is bijzonder hoogleraar in de Rechten van het kind aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Email: j.willems@ir.unimaas.nl.

Op 20 november 1989 werd het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (VRK) unaniem aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Alle lidstaten van de VN (thans met Montenegro 192) alsmede de Heilige Stoel, de Cook-eilanden en Niue hebben het VRK geratificeerd of aanvaard behalve de VS en Somalië, die het VRK wel al hebben ondertekend (respectievelijk in 1995 en 2002) maar nog steeds niet bekrachtigd. Qua aantal lidstaten is het VRK dus een vrijwel – althans bijna – universeel verdrag. Maar ook qua inhoud en potentieel is het VRK een heel bijzonder instrument. Terecht spreekt een recente studie van de Raad van Europa van ‘arguably one of the most far-reaching legal instruments ever to come into force.’¹ Daarbij moet niet gedacht worden aan de veelal nog aarzelende doorwerking in nationale jurisprudentie – hoewel het Europees Hof voor de Rechten van de Mens direct naar het VRK verwijst² – maar vooral aan de snel en sterk gewijzigde opvattingen, in diverse landen al in wetgeving vertaald,³ met betrekking tot de voorbereiding en toerusting van opvoeders ter verlichting van de last van ouders en ter verbetering van de kwaliteit van opvoeding.⁴

¹ Daly, Mary (ed.), *Parenting in contemporary Europe: A positive approach*, Raad van Europa, Conference of European ministers responsible for family affairs, Lissabon, mei 2006: ‘Changes in parenting: Children today, parents tomorrow,’ paper van de Committee of experts on children and families, te vinden op <[www.coe.int/T/DG3/YouthFamily/a_propos/EMMF-XXVIII%20\(2006\)%20Positive%20Parenting%20-report.pdf](http://www.coe.int/T/DG3/YouthFamily/a_propos/EMMF-XXVIII%20(2006)%20Positive%20Parenting%20-report.pdf)> (102 pp.), p. 83.

² Zoals bijvoorbeeld al in 1998 in de ‘milestone decision’ *A tegen Engeland* (23 september 1998). Zie daarover C. Forder, Child protection in accordance with human rights and children’s rights, paper gepresenteerd op de internationale conferentie over kindbescherming aan de VU op 28 november-2 december 2005, en te verschijnen in een bundel onder redactie van M. Antokolskaia e.a. (Wolf Legal Publishers, einde 2006).

³ Vgl. A.W.M. Veldkamp, Jeugdzorg: ideologie en beleid in Nederland en elders, in: H.E.M. Baartman, R.A.R. Bullens, J.C.M. Willems (red.), *Kindermishandeling: de politiek een zorg*, Amsterdam: SWP, 2005, pp. 178-196.

⁴ Vgl. J.C.M. Willems, Het kindbeeld in het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, *Justitiële verkenningen* 2005, nr. 5, pp. 94-112, online versie op <www.wodc.nl/images/jv0505_artikel8_tcm11-78389.pdf>; dez., Kinderrechtelijke aanpak van kindermishandeling in plaats van abortus onder dwang, *Nederlands tijdschrift voor Jeugdzorg* 2006, nr. 3-4, pp. 148-154, online versie met voetnoten op <<http://arno.unimaas.nl/show.cgi?did=7455>> (pp. e1-e13); dez., De opvoedingsbelofte van ouders in de Trias pedagogica van kinderen, ouders en staat, in: Lut Verstappen (red.), *Van huwelijkscontract naar opvoedingsbelofte*, Brussel: Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen, 2006, pp. 91-98 (<www.hig.be>).

Sinds 8 maart 1995 is Nederland partij bij het VRK. Hoewel ik mij normaal gesproken vooral druk maak om het feit dat ons land bepaald geen gidsland is als het om de doordenking – onder juristen zo goed als onder pedagogen – en (dus) doorwerking van kinderrechten gaat in de cruciale⁵ verhouding kinderen-ouders-overheid, wil ik hier aandacht vragen voor iets dat in vergelijking daarmee velen wellicht als een juridisch-technisch detail voorkomt. Maar door het puntje op de ‘i’ te zetten, kan soms ook ergens een punt achter worden gezet.

In Nederland, en ook Vlaanderen is hierin inmiddels cultureel door ons besmet, is namelijk de opmerkelijke gewoonte ontstaan het VRK – in afwijking van de correcte Nederlandse vertaling in *Tractatenblad* 1990, 170 – consequent te betitelen als Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, en bijgevolg af te korten als IVRK. De steeds vaker in de vakliteratuur en in de jurisprudentie geziene toevoeging ‘Internationaal’ aan de titel van het VRK alsmede de afkorting IVRK is echter niet alleen formeel onjuist, maar ook potentieel verwarrend. Formeel onjuist: het Verdrag heet zoals het heet – Convention on the Rights of the Child (CRC): Verdrag inzake de Rechten van het Kind (VRK). Potentieel verwarrend: de terugvertaling van IVRK naar ICRC brengt ons naar het aloude (uit 1863 daterende) International Committee of the Red Cross (zie <www.icrc.org>). In de eerste Engelstalige werkstukken van Nederlandstalige studenten ben ik dit al tegengekomen. Ik vermoed dat er twee redenen aan deze fout ten grondslag liggen.

De eerste reden zou kunnen zijn dat van de zeven VN-mensenrechtenverdragen (dat wil zeggen de zeven verdragen met toezichthoudende verdragsorganen, de zogenaamde Comité’s⁶) er vier, overigens zonder duidelijke logica of consistentie, de aanduiding ‘Internationaal’ als eerste woord in hun titel voeren: de Internationale Overeenkomst (*International Convention*) inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (ICERD, 1965), het Internationaal Covenant (*International Covenant*) inzake economische, sociale en culturele rechten (ICESCR, 1966), het Internationaal Covenant (*International Covenant*) inzake burgerlijke (*civil*) en politieke (*political*) rechten (ICCPR, 1966) en de Internationale Overeenkomst (*International Convention*) inzake de bescherming van de rechten van alle migrerende werknemers en hun gezinsleden (Migrantenverdrag, 1990). De overige drie kennen de toevoeging ‘Internationaal’ echter

⁵ Cruciaal niet in de laatste plaats vanwege ‘de flagrante sociale ongelijkheden’ in materieel (inkomen, woonomgeving, tijd), sociaal (familie- en andere netwerken), emotioneel (geestelijke gezondheid, relatiebekwaamheid, pedagogisch besef) en kenniskapitaal (kennis ten aanzien van emoties, relaties, basiszorg, kindontwikkeling, voeding, opvoeding, maatschappelijke voorzieningen op al deze gebieden, enzovoort) waarmee ouders aan de opvoeding moeten beginnen. Vgl. Fred Deven, Welke toekomst voor welk soort ouderschap? In: Lut Verstappen (red.), *Van huwelijkscontract naar opvoedingsbelofte*, Brussel: Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen, 2006, pp. 67-71, op p. 70 (<www.hig.be>).

⁶ Strict genomen geldt dit niet voor het Internationaal Covenant inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten, welks toezichthoudend Comité door de Economische en Sociale Raad van de VN (ECOSOC) in het leven is geroepen. Overigens zetelen deze Comité’s in Genève met uitzondering van het Vrouwencomité, dat in New York zetelt.

niet: Verdrag (*Convention*) inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (Vrouwenverdrag, 1979), Verdrag (*Convention*) tegen marteling en andere wrede, onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing (Anti-folterverdrag, 1984) en Verdrag (*Convention*) inzake de Rechten van het Kind (VRK, 1989). Aangezien de normale betekenis van verdrag 'internationale overeenkomst' is, ben ik van mening dat 'internationaal verdrag' een pleonasme is (net zoals een witte schimmel of een oude grijsaard). Dat betekent dat alle zeven VN-verdragen beter als Verdrag, en dus niet als Internationaal Verdrag, kunnen worden aangeduid. In die zin is IVRK dus ook taalkundig onjuist.

De tweede reden zou gelegen kunnen zijn in de wens of de behoefte het VRK te onderscheiden van regionale instrumenten, zoals het Afrikaans Handvest inzake de rechten en het welzijn van het kind (ACRWC, 1990), of wellicht een toekomstig Europees kinderrechtenprotocol bij het EVRM. Voorkoming van mogelijke verwarring tussen VN- en regionale instrumenten is dan het motief voor de toevoeging van het woord 'Internationaal' – *nota bene* met hoofdletter *i*. Een dergelijke verwarring is evenwel uitgesloten of eenvoudig te voorkomen. Regionale verdragen voeren vrijwel altijd de aanduiding Afrikaans, Europees of wat dies meer zij in hun titel, en de desbetreffende letter in hun afkorting, en mocht dat eens niet het geval zijn, dan kan een specifieke regionale aanduiding worden toegevoegd, zoals bij het EVRM is geschied (Europees Verdrag ter bescherming van de Rechten van de Mens, officieel: Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms/Verdrag ter bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, Rome 1950). Zo nodig kunnen regionale verdragen tegen VN-verdragen (verdragen tot stand gekomen in het kader van de Verenigde Naties) worden afgezet door de laatste 'VN-Verdrag' te noemen, mits men hun verdragsorganen niet als 'VN-Comité' aanduidt, want dat zijn de Comité's niet: zij zijn verdragsorganen – die hun bevoegdheden ontleen aan het desbetreffende verdrag, en dus aan de expliciete instemming van staten – en geen VN-instellingen (of het moest zijn in een wel zeer afgeleide zin). Ook regionale verdragen zijn uiteraard internationale overeenkomsten, volgens de gangbare betekenis van het woord verdrag: internationale overeenkomst. Tenzij zo'n verdrag anders bepaalt, kunnen alleen staten die tot de desbetreffende regio horen, partij worden bij een regionaal verdrag.

Kort en goed, nu de titel van het VRK het woord 'Internationaal' niet bevat, is er mijns inziens geen enkele reden het pleonasme 'Internationaal Verdrag' te hanteren. Ook het bestaan van regionale – vrijwel altijd als zodanig aangeduide of anders eenvoudig als zodanig aan te duiden – instrumenten rechtvaardigt deze gewoonte mijns inziens niet. IVRK is in feite een fantasie-afkorting.